

LitAit

**FERIȚI-VĂ SĂ AVEȚI DREPTATE PEA REPEDE,
PREA DEVREME - CA SĂ AVEȚI LA CE VISA.
NICHITA STĂNESCU**

PUBLICAȚIE LUNARĂ DE CULTURĂ,
APARE LA TÂRGU-MUREȘ, SUB EGIDA ONORIFICĂ
A FILIALEI LOCALE
A UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA
EDITOR: PPA GIURGEA-ADRIAN-ARMAND - EDITURA LITART

ISSN: 2067 - 5240
SE DISTRIBUIE GRATUIT
MARTIE 2016 | ANUL VII | NR. 3 (72)

„AKROASIS”

– ANATOMIA UNUI REALISM SUPRAREAL –

Poetica vizuală a Doinei Mihăilescu e edificată parcă, potrivit lui Monnerot, un anti-modern eficient, “pe sentimentul de a spune DA, înălțat pe culmile unei clipe străbătute de fiori și de bătaii de aripi”

PAG. 10-11

**Valoarea științifică și culturală
în sistemul de gândire al lui
Lucian Blaga**
Eugeniu NISTOR

STRUCTURA SISTEMULUI DE GÂNDIRE AL LUI LUCIAN BLAGA
CONTINUĂ SĂ REFLECTE O CREAȚIE DURABILĂ ȘI, ÎN ACELAȘI TIMP,
SINGULARĂ ÎN CULTURA ROMÂNEASCĂ.

PAG. 4

Spasmul metafizic

Julian BOLDEA

AJUNSĂ LA ETAPA EDIȚIEI DEFINITIVE, POEZIA ANGELEI MARINESCU
SE ÎNSCRIE PE HARTA NEOEXPRESSIONISMULUI ROMÂNESC POSTBELIC,
ALĂTURI POEZIA LUI ION MUREȘAN, CEA A MARTEI PETREU SAU A LUI
AUREL PANTEA...

PAG. 3

Cu cărțile pe masă
cronici la volumele

**Sălbaticul din
Balcani
și
Crepusul și
iluminări**

PAG. 6, 7

**Teatru de
Laurențiu BLAGA**

PAG. 5

Călin CRĂCIUN

Câteva dintre posturile noastre de radio mai au încă destul de frecvent în playlist câte o piesă Lady Gaga, chiar dacă televiziunile de profil par s-o fi uitat. În special *Bad Romance* este piesa pe care o aud destul de des, fapt care afirmă, o dată în plus, valoarea artistică nu doar a piesei, ci și a celei mai excentrice, cred, artiste din toate timpurile.

De la primul album, din 2008, s-a impus ca o voce de excepție și nu mai puțin prin originalitate. Oricine a ascultat piesa *Just Dance*, prima difuzată la noi, cred că a identificat imediat un timbru cu totul nou, de o forță rar întâlnită, dar și vocea melodică, cu toate că stilul adoptat a fost un *electro dance*, fapt reiterat imediat prin *Poker Face*. Nu miră că mai târziu, tocmai în acest an, 2016, a fost aleasă să cânte imnul Statelor Unite ale Americii la finala *Super Bowl 50*, interpretarea ei fiind considerată a doua cea mai bună de până în prezent, după cea care i-a aparținut lui Whitney Houston, din anul 1991.

Și ar mai fi niște elemente importante pentru profilul ei artistic care sunt prefigurate în primele piese. În primul rând, un interesant mariaj al tentei avangardiste, experimentale cu unele venite dintr-un *pop* cuminte, cum a fost în ansamblu, lăsând acum la o parte excepțiile, cel al anilor 90, și apoi, tot mai accentuat, cu unele provenite din extravagantele *glam rock*-ului anilor '70. *Glam rock*-ul a fost un gen muzical cu implicații ideologice în sensul proclamării unei revoluții la nivelul rolurilor de gen, adică al statutului social conferit de sex. Adepții *glam rock*-ului erau nemulțumiți

de stereotipiile arhicunoscute referitoare la legătura dintre bărbat și autoritate/rațiune și la cea dintre femeie și cratiță/sensibilitate, astfel că încercau depășirea lor și cultivarea unei noi perspective, egalitariste, fapt vizibil mai ales în vestimentația lor. Costumele unisex (mai degrabă ambisex), de obicei multule, indicând o concepție lipsită de pudoare asupra corpului, le erau pline de zorzoane sclipitoare, în timp ce frizura devenise un fel de coafură extravagantă și invers, femeile se coafau astfel încât între ele și bărbați nu mai prea putea fi făcută vreo diferență. Uzitau deci imaginea androginului. Și la nivel muzical era un amestec de tonic și suav, acut și grav, în melodii și cântece psihologizate, ce foloseau instrumental din *rock*, *pop* și noile, pe atunci, sintetizatoare. Nu miră că tocmai *David Bowie* și *Queen* sunt reprezentanți de bază ai genului. Din acest subgen Lady Gaga împrumută extravaganta, afișarea nonșalantă și ostentativă a sexualității, imaginea de nonconformistă. Chiar dacă de obicei mizează pe capacitatea de seducție feminină (fie ea și feminitate grotescă) nu lipsesc uneori nici tentele androgine, de pildă în *Alejandro* și *You And I*, care vin din aceeași direcție. Totuși, ea nu devine o talibană întârziată a revoluției sexuale, nici una a *glam rock*-ului, ci doar se inspiră de aici pentru a o lua pe o cale artistică proprie.

Lady Gaga preia deci toate principiile amintite, cărora le suprapune încă influențe din *Madonna*, *Gwen Stefani* și grotescăria gen *Marilyn Manson*, și le reconfigurează astfel încât atinge limita extremă, maximă a hidoșeniei. Sigur că ideea de estetică a urâtului este binecunoscută oricui a făcut cinstit liceul, astfel că greu ar mai putea cineva să impresioneze folosind-o în prezent. Cu atât mai mult apare

Lady Gaga o mare artistă, întrucât ea reușește tocmai pe această linie să atingă corzi sensibile. Găselnița ei și a celor care-i stau în spate este subtilă, după cum vom vedea. O revizualizare a videoclipurilor ei, fie și doar a celor deja menționate, vor convinge că artista privește mai mereu insistent camera de filmat, adică îi fixează cu privirea

tocmai pe cei care vor viziona piesa. Ea comunică permanent cu publicul fără a uita să-i amintească faptul că ceea ce vede este doar „Poker Face”-ul ei. Jucătorul de poker este în primul rând un bun actor, care știe să domine psihologic adversarii și să-și ascundă stările ori să le simuleze perfect. Îi dă celui alt impresia că deține controlul asupra situației, că „citește” în mimica lui cărțile din mână. În realitate însă, totul e o înșelăciune de natură psihologică țesută inteligent Ca artistă, ea procedează în mod similar. Îi vinde privitorului imaginea unei dezaxate copleșite de impulsuri rebele inclusiv de natură sexuală, expunându-i-se cu o lascivitate grotescă. Îi dă deci impresia, în ultimă instanță, că e sclava poftelor lui, oferindu-i tot ceea ce-i place să vadă, un corp sexi care i se expune privirii cu generozitate, printr-un dans deseori voit stangaci, robotic, ca și când artista s-ar chinui disperată să seducă un mascul ignorant, disponibilitatea pentru orice meganebunie erotică etc. Dar

tocmai în exacerbarea grotescului, în atingerea unei limite a acestuia care nu mai poate fi depășită sau măcar nu mai poate fi uzitată fără să sesizeze cunoscătorii imediat că e vorba de ceva la Lady Gaga, stă secretul formulei artistice discutate. Pentru că tot ce-i oribil în imaginea ei și în scenariile video ce-i însoțesc cântecele nu

e altceva decât oribilitatea din mintea privitorului. Ea este cea care domină publicul dându-i impresia că e dominată. Faptul e, de asemeni, vizibil încă din primele videoclipuri, dar devenit de-a dreptul temă artistică evidentă în *Bad Romance*, al cărei text conține versuri cum sunt „I want your ugly/ I want your disease/ I want your everything/ As long as it's free”, „I want your love and/ I want your revenge/ You and me could write a bad romance”. La nivel vizual aici e surprins procesul „fabricării” târfei perfecte (artista), care pare programată să satisfacă orice fantezie a unui mascul suficient de bogat încât să-și permită un asemenea laborator de producție. Bărbatul e o metaforă a publicului care-și dorește sau chiar făurește profilul și imaginea de artist care să-i satisfacă așteptările. Surprinzător însă, videoclipul se încheie cu imaginea celor doi în pat, din el rămânând doar scheletul electrocutat de imensa ei energie a seducției, în timp ce ea e metamorfozată din păpușa sexuală naivă într-o întrupare feminină diabolică, terifiantă. El e învins de iluzia c-ar gestiona procesul creării jucăriei sexuale.

Lady Gaga își hrănește deci fanii tocmai cu iluziile lor de *masters of the game*, îi posedă lăsându-i să creadă că e posedată. Grotescul din imaginea ei e urâtenia din ei ridicată la pătrat și la mai mult. Nu miră că în videoclip dincolo de chipul ei fardat până la dezagreabil, demonic, apare uneori cel natural, trist și angelic. Arta ei vorbește despre obsesiile, patimile și slăbiciunile omului fără să le judece, doar dezvăluindu-le în toată hidoșenia lor.

Iulian BOLDEA

Ajunsă la etapa ediției definitive, poezia Angelei Marinescu (*Subpoezie*. Ediție integrală, de autor. Editura Charmides, Bistrița, 2015; vol. I; cu o prefață de Al. Cistelean) se înscrie pe harta neoexpresionismului românesc postbelic, alături poezia lui Ion Mureșan, cea a Martei Petreu sau a lui Aurel Pantea, ca să reduc paradigma neoexpresionismului de azi la doar câteva nume. E o poezie atinsă de înfiorările neantului, de revelațiile negativității și de tentația ireverenței, într-o diagramă a detentei metafizice, la care, de altfel, chiar poeta făcea referire, într-un text programatic din 1986: „Lirismul pe care îl pot concepe este lirismul care poate fi atins prin interiorizarea metafizicii limbajului propriu până la implozie. De fapt, cea mai importantă caracteristică a metafizicii (și care abia în acest secol a devenit evidentă), singura care mai poate fi luată în discuție, este aceea a individualității ei intrinseci. Dacă fondul metafizicii ar putea fi «nemicul» (Heidegger) atunci acest «nemic» este chiar fondul primitiv, confuz și enorm al instinctelor.” Pe de altă parte, spre deosebire de exegeții care au accentuat asupra nucleului semantic al aneantizării și negativului, Ștefan Borbély consideră că relevantă e funcția de recuperare a resorturilor nihilismului, precum și regăsirea unei căi spre plenitudine și extaz ontologic: „nu golul sau neantul guvernează această ferveoare a sublimării visceralului în spiritual, ci, dimpotrivă, dramatica, chiar tragică voință de a le face pline la tot pasul, de a le trăi ca plenitudine”. Desigur, se poate glosa îndelung cu privire la premeditarea viziunilor, cu privire la ardența geometrică a spasmelor refulate în text, la diversele forme de experimentare a jocului poeziei cu sinele și cu instanțele imaginarului sau ale transcendenței („stau în genunchi în interiorul unui câmp pătrat/ cu marginile exacte”, scrie poeta, undeva). Cert este că voința de sistem liric, de geometrizare a

trăirii, de încapsulare a emoției în percepție autoreferențială conduce lirica Angelei Marinescu spre o gramatică a ființării fracturate, girate adesea de fantezmele cerebralului, ale preciziei, ale unei geometrizări a senzațiilor, pe care unele poeme o asumă, mai mult sau mai puțin declarativ („spasm de o precizie metafizică”; „creier desprins definitiv”, „măinile introduse în creier/ cu precizie violetă, de sânge”).

Poezia Angelei Marinescu se regăsește, de cele mai multe ori, la confluența dintre trăirea nudă, care mobilizează la extrem fantezmele și fervorile eului, și angajarea lucidă în construirea/ deconstruirea propriilor viziuni, într-o scriitură radicalizată și neconcesivă, ce incizează cu rigoare geometrică arhitectura fluctuantă a suferinței. Putem afla, dincolo de această voluptate a contrariilor care se bifurcă, și o reinventare de sine prin legitimarea metafizicii ca interconexiune a intelectului și senzorialității, poeta însăși considerând, într-un text din 1986 (apărut în revista „Vatra”) că „numai în prezența instinctului este posibilă devenirea metafizică [...] și fără metafizică poezia rămâne doar literatură.” Singurătate, umbră, cenușă, moarte, adormire, boală, visceralitate, dezgolire, negativitate, aceștia sunt termenii-cheie ai poeziei Angelei Marinescu, al cărei orizont imaginar este dificil de surprins în grila hermeneutică a unei singure interpretări. Autenticitatea și nihilismul, pe care Al. Cistelean le percepe drept trăsături categoriale ale lirismului Angelei Marinescu trebuie completate cu o alta, anume luciditatea, radicalismul unei raționalități nedisimulate, ce decurge tocmai din nevoia de autoclarificare interioară, chiar dacă poeta își resimte, uneori, propria poezie sub specia unei narcoze ultragiantă („M-am drogat cu poezia mea ca și cum mi-aș fi introdus în vene heroină”). Într-un text emblematic, ba chiar, pe alocuri, programatic (*despre cum apuc tarul iubirii de coarne*), se revelează tentația reculegerii în fața unei realități paupere, cu sensuri care explodează, revelându-și aura tragică, într-o cerneală anticalofilă a damnării și captivității dramatice: „scriu mic. mic și negru. abia m-am apucat de scris/ de câteva minute. la bătrânețe explodează sensul./ am o suprafață din ce în ce mai mare./ am o suprafață ciudată. e suprafața mea, negrul ia foc.” Trebuie, în același timp, să remarcăm amprenta biogra-

ficului, cu inflexiunile bolii, ale suferinței, asupra conștiinței poetice, într-un „limbaj al dispariției”, cum îl numește chiar Angela Marinescu.

O notă aparte și, în același timp, o turnură nouă a scriiturii și viziunii regăsim în poemele din volumul *Probleme personale* (2009), unde se produce o reducere la esențialitate a vocii poetice, care capătă un timbru auster, scuturat de ornamente, descărnăt, dar și o inflexiune narativizantă, prin care accentul este plasat asupra exteriorității, chiar în cadrul unui autoportret deghizat, cum e cel din *Nu putem judeca realitatea cu bun simț* (“când arzi o floare roșie între picioare se apropie moartea / te sufoci și vomezi / peste grădini degradate / frica față de poezia bătrâneții,/ o reptilă ce-ți taie răsufierea,/ o surprind că mă epuizează cu o grosolanie de-o femininată masculină / bătrânețea e o cârpă pe care o folosești după consumarea/ unui act homosexual/ o cârpă contorsionată ca o rufă/ o cârpă pe care o arunci în anusul/ subminat de sânge al lesbianelor”). Tot în acest volum, un text precum *Poemul cel mai de jos* revelează forța a viziunii, predestinare a damnării și o întreagă revelație a căderii ca paradigmă existențială primordială: „mamă, simt respirația ta, în ceafă./ sunt, într-un anumit fel, creația ta./ sunt, de fapt, sută la sută, creația ta./ ai fost o extraterestră/ ce m-ai determinat să fiu o intraterestră./ am penetrat, cu toată forța, orice/.../ am fost un obstacol/ programat de tine, mamă./ mi-ai pus la încercare plictiseala și furia./.../ ai stat mereu între mine și poezia mea și de aceea/ cei ce mi-au căutat cu lumânarea, în nopțile mele/ de față bolnavă, lacrimi de piatră în poezia mea de piatră,/ nu au găsit nimic./ pe nimeni nu am iubit așa cum te-am iubit pe tine,/ pentru că nimeni nu mi-a dat posibilitatea/ să sug lapte hrănitor./ așa cum am supt de la tine,/ până la epuizare./ pe nimeni nu am înjurat așa cum te-am înjurat pe tine,/ ca la ușa cortului. m-am certat numai cu tine, mamă./ cât de vulgară am putut fi cu tine și numai cu tine, mamă./ acum, că nu mai ești, sentimentul inutilității îmi dă târcoale,/ ca un câine stau pe/ mormântul tău/ și urlu la lună din ce în ce mai stins”.

Pe de altă parte, ce poate fi această tentație a exhibării traumei, a iluminării răni, decât conștiința unei posibilități de redempțiune prin suferință, o rastrestire a atrocității în semnificație

poetică: „învăluitoare lamă de cuțit, rodu tău fulgerînd în neant o clipă,/ Lumina de nesuportat ce-și lipește obrazul de argintul rece/ Și răcoritor, trăindu-și esența. Pe treptele albe, curățite cu mîgală,/ Nopti la rînd, unde pelerinul, ghemuit într-un colț, se tîrăște, apoi,/ Umilit, îndepărtîndu-se de albul imaculat, ca efortul însuși; animal,/ Totuși, în putrefacție”. Poezia Angelei Marinescu, reunită în ediția integrală, de autor, în volumul *Subpoezie*, decupează, așadar, din informul existenței și trăirilor tenebroase, notații acute, scene vitriolante, tensiuni care nu negociază nimic, teritorii ale neantului și căderi în abisul solitudinii. Toate acestea cu sinceritate netrucată, fără ostentația intangibilului sau experimentarea premeditată a suferinței inexpugnabile. Angela Marinescu este una dintre cele mai puternice și mai autentice voci ale poeziei neoexpresioniste românești.

BIOGRAFIE

Angela Marinescu (n. 8 iulie 1941, Arad) este o poetă română. Numele Angela Marinescu este un pseudonim, numele real fiind Basaraba-Angela Marcovici. A folosit și pseudonimul Basaraba Matei.

Angela Marinescu a făcut gimnastică la sol, înot și volei. O tuberculoză gravă i-a marcat tinerețea, mai exact între 15 și 26 de ani. S-a decis să studieze medicina, absolvind în final Facultatea de Psihologie de la Universitatea din București (1972).

A debutat cu poeme în revista „Tribuna” de la Cluj, în 1965, iar editorial, în 1969, cu volumul Sânge albastru.

A publicat peste 15 volume de versuri.

Eugeniu NISTOR

Structura sistemului de gândire al lui Lucian Blaga continuă să reflecte o creație durabilă și, în același timp, singulară în cultura românească. Aceasta deși au fost (și încă mai sunt) ofensive critice îndreptate împotriva acestei construcții, însă nimic nu i-a afectat până în prezent temeliile conceptuale și alcătuirea măiastră de idei. Poate că chiar de aici derivă și marele interes pe care opera blagiană continuă să îl stârnească printre cunoscătorii de filosofie. Marele păcat este că încă nu avem o traducere integrală a sistemului filosofic blagian în limbi de circulație internațională, și mai ales în germană și engleză; e-adevărat că au fost unele încercări temerare în acest sens – între care și traducerea în limba franceză a câteva dintre volumele sistemului, întreprinsă de George Dănescu Piscoci, la Paris, în urmă cu un deceniu – dar difuzarea acestora a fost extrem de restrânsă și, astfel, aria lor culturală limitată. Un proiect serios de traducere în limba germană a filosofiei blagiene făcuse și Constantin Noica – din păcate imposibil de realizat în condițiile socio-culturale ale anilor 80.

Inventariind lucrările blagiene în ordinea cronologică a alcătuirii sistemului, prima treaptă este **Trilogia cunoașterii** (cuprinzând volumele: *Eonul dogmatic* - 1931, *Cunoașterea luciferică* - 1933, *Censura transcendentă* - 1934), urmată de **Trilogia culturii** (cuprinzând: *Orizont și stil* - 1935, *Spațiul mioritic* - 1936, *Geneza metaforei și sensul culturii* - 1937) și de **Trilogia valorilor**, cea de-a treia treaptă a „construcției.” Să precizăm însă că ultima treaptă a sistemului, **Trilogia cosmologică** a fost încheiată mult mai târziu, abia după război (ea cuprinzând volumele: *Diferențialele divine* - 1939, *Aspecte antropologice* - 1947-1948 și *Ființa istorică* - 1959).¹

Revenind la cea de-a treia treaptă din maiestuoasa arhitectură a sistemului blagian de gândire, **Trilogia valorilor**, descoperim că aceasta este de fapt o tetralogie, cuprinzând nu trei, ci patru volume, după cum urmează: *Artă și valoare* - 1939, *Despre gândirea magică* - 1941,

Religie și spirit - 1942 și *Știință și creație* - 1942. Publicându-le, inițial, ca lucrări individuale, filosoful recurge ulterior la un artificiu, pentru a salva ideea de „trilogie”, editându-le într-un singur volum, sub titlul **Trilogia valorilor**, la Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1946, în cadrul căruia „topește” volumele *Despre gândirea magică și Religie și spirit*, într-o singură carte, cu titlul *Gândire magică și religie*. În conținutul operei sunt explicate, în detaliu, unele aspecte delicate ale constituirii, de-a lungul istoriei, a diverselor tipuri de valori umane. Pentru o mai bună înțelegere a miezului lucrării vom recurge la câteva schițe rezumative. Astfel în volumul *Artă și valoare* accentul cade pe originea și funcțiile artei, pe autonomia ramurilor culturale, pe diferența dintre talent și geniu, pe satisfacția artistică, pe distincția dintre frumosul natural și cel artistic (legea nontransponibilității), filosoful reliefând cinci categorii de valori estetice de care ar trebui să se țină cont în orice evaluare axiologică corectă (*valori polare*, constituite din termeni polari compuși; *valori vicariante*, derivate din planul conștiinței, care determină gustul; *valori terțiare*, aparținând exclusiv sensibilității artistice; *valori flotante*, ținând de osmoza artelor și genurilor; și *valori accesorii*, care țin de cadrul exterior al operelor de artă, precum rama, scena, coperta, postamentul etc.)

În *Gândirea magică* filosoful se referă la necesitatea efectuării unei distincții teoretice între mit și magie, prin raportare atât la cele două moduri de existență structurate în trilogiile anterioare (orizontul lumii date și orizontul misterului), cât și la centrul metafizic nevăzut, guvernat de Marele Anonim Generatorul. În această distincție comparativă, creațiile mitice sunt încercări *gândite* de revelare a misterului, antrenând metafora și imaginarul în ansamblul desfășurat al travaliului artistic, în timp ce magicul este mai mult *trăit*, configurația lui fiind total inaccesibilă intelectului, simțurilor sau imaginației. Filosoful apreciază că încercătura inițială a magicului constituie „sarea oricărei culturi”, constituind o „putere” deloc neglijabilă pentru stimularea elanului creator al ființei umane, ea având atât o *natură similitudinală*, prin capacitatea de a

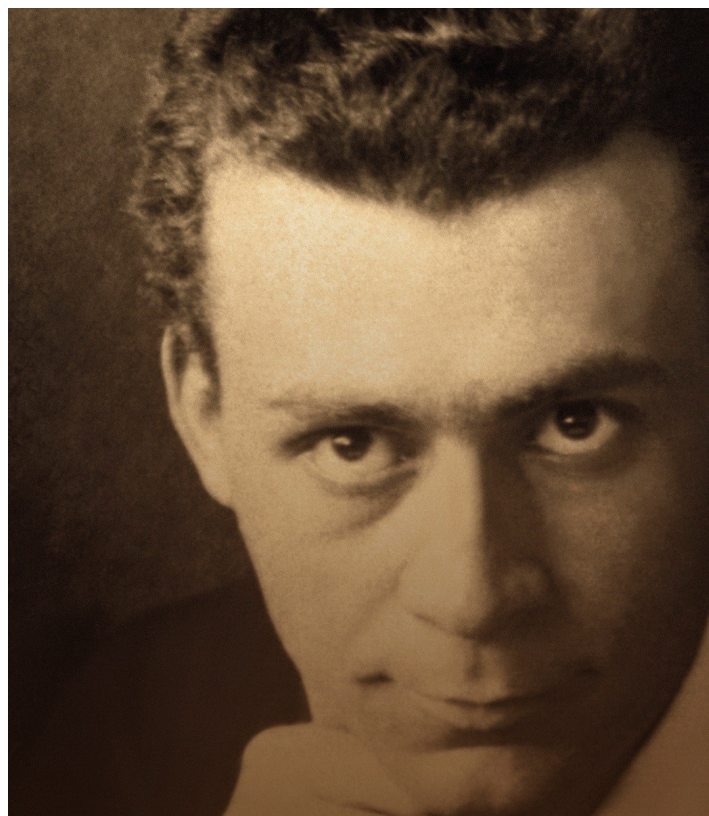
acționa la distanță fără a avea intermediar și prin acțiunea ei nelimitată în spațiu și timp, cât și o *natură psioidă* (prin posibilitatea de a se transmite de la un corp la altul). Scăpând de sub influența factorilor stilistici, ideea magicului îndeplinește, în viziunea lui Lucian Blaga nu mai puțin de șase funcții între care primează *funcția ontologică*, aceasta fiind o semirelevare stereotipă a misterului; dar el recunoaște că există totuși și o *funcție cognitivă*, având în vedere mentalitatea insului primitiv și a țăranului care încearcă să-și explice o serie de probleme obscure; de asemenea îi atribuie și o *funcție vital sufletească*; cea de-a patra funcție fiind cea *pragmatică*, de orientare în lumea experiențelor naive; penultima funcție este cea *poetică*, fără de care poezia ar fi lipsită de valențe metafizice; iar ultima funcție atribuită este cea *religioasă*, pe care gânditorul o așează la izvoarele sacralității, ca punct inițial de pornire a oricărei religii.

Volumul *Știință și creație* prezintă toate datele unui tratat de epistemologie, cu precizarea că în conținutul acestuia sunt analizate cu acurie și interpretate din diverse unghiuri nu doar datele științei moderne, având ca reper descoperirile epocale de la Newton și Galilei încoace,

ci și modalitatea științifică adoptată în *sensul aletheic*, așa cum era înțeleasă de anticii greci (Pitagora, Platon, Aristotel) și de unii gânditori romantici (Schelling și Goethe). Privite din acest evantai de unghiuri, teoriile științifice sunt ca și conceptele metafizice sau artistice – posibilități de revelare a misterului. Glosele blagiene pe marginea „amfibismului” conștiinței umane pun în valoare cele două tipuri de cunoaștere: *paradisiacă* sau de tip I (care este prezentă în orizontul lumii date, fiind simplă observație și descripție) și cea *luciferică* sau de tip II (în cadrul căreia experimentul științific și observația se află sub incidența categoriilor stilistice, lucru demonstrat de filosof prin exemplificări corespunzătoare din diferite culturi istorice ale omenirii (cum au fost /sunt culturile: babiloneană, greacă, indică, arabă, europeană).

Analiza valorilor religioase în volumul *Religie și spirit*² (cel de-al treilea volum al Trilogiei), întrunește toate exigențele filosofiei. Este perspectiva preferată de Blaga, pentru că aceasta nu se limitează la simpla contabilizare a materialului documentar, așa cum se întâmplă în cadrele științei,

(Continuă în pagina 5)

Ultima impresie contează

Laurențiu BLAGA

Sala de vizită a unui penitenciar de maximă siguranță. Bătrânul stă la masă în fața unei oglinzi. Fata îl machiază.

Fata: Acum vă rog să închideți ochii!

pauză

Bătrânul: Faci de mult timp asta?

Fata: Ce? Machiaj?

Bătrânul: Da.

Fata: De când mă știu. Am machiat actori. Președinți. Oameni de televiziune. Dar trebuie să recunosc că nu am avut niciodată o solicitare atât de ciudată...

Bătrânul: Nu ai mai machiat morți?

Fata: Morți da...

Bătrânul: Dar nu morți vii...

Fata: Mă rog... Morții nu se holbează în decolteul meu...

Bătrânul: Bănuiesc că nu sunt primul care face asta...

Fata: Și nici ultimul. Sunt convinsă...

pauză

Fata: De ce ai cerut asta?

Bătrânul: Ce? Machiajul?

Fata: Da. Mi se pare cel puțin ciudat.

Bătrânul: Nu e nimic ciudat. Doar vreau să arăt bine în ultima mea clipă a

vieții...

Fata: Chiar mai contează? Oricum, vei fi mort...

Bătrânul: Da. Dar măcar voi fi un mort frumos... aranjat... Vezi tu... unii condamnați își consumă dreptul la ultima dorință cerând o ultimă țigară. Eu nu fumez. Nu am fumat niciodată. Eu doar vreau să arăt bine...

Fata: Puteai să lași vorbă la o firmă de pompe funebre. După execuție, te luau și te puneau la patru ace. Te făceau mai frumos decât ești acum... și mai tânăr cu vreo 10 ani...

Bătrânul: Dar tot mort... Ultima impresie contează. În ochii celorlalți. Și mai ales, în ochii mei.

Fata: Și crezi că cei ce vor veni să îți vadă moartea vor aprecia că eu ți-am ascuns ridurile sub un strat gros de fond de ten?

Bătrânul: Nu. Dar măcar nu îmi vor vedea cearcănele de sub ochi...

Fata: Cred că te vor judeca pentru crime, nu pentru cearcăne...

Bătrânul: Dar tu? Tu mă judeci? Pentru crime...

Fata: Nu e treaba mea să judec. Eu doar

îmi fac job-ul. Unul extrem de bizar, ce-i drept. În rest, Dumnezeu dă fiecăruia după cum crede...

Bătrânul: Crezi în Dumnezeu?

Fata: Cred în farduri, machiaje, minciună, uneori adevăr. De ce nu aș crede în Dumnezeu?

Bătrânul: Crezi că există Rai?

Fata: Vreau să cred că există...

Bătrânul: Și dacă există, crezi că cei de acolo se machiază?

Fata: Nu m-am gândit la asta. Oricum, acolo nu ajung criminali ca tine...

Bătrânul: Vezi, și tu mă judeci. Deja m-ai trimis în iad. (râde)

Fata: Eu vreau doar să îmi termin treaba. Și vă rog, nu vă mai uitați în decolteul meu...

Bătrânul: Unul din avantajele ultimei mele dorințe. Dacă aș fi cerut o țigară, aș fi primit-o de la un gardian gras, urât și slinos. Așa, voi arăta și bine și mă bucur și de sânii dumitale.

Fata: Gata! Am terminat. Într-o jumate de oră vei fi cel mai frumos mort condamnat de pe acest pământ.

Bătrânul: Sau din cer... cine știe...

Valoarea științifică și culturală în sistemul de gândire al lui Lucian Blaga

(Urmare din pagina 4)

și nici nu „îngheață” dezbaterile de idei, încremenind-o cu totul într-o structură dogmatică (oricare ar fi aceasta), ca în cadrele teologiei, numai filosofia fiind capabilă să ridice întregul comentariu la nivel universal. Pentru început gânditorul inventariază și comentează un bogat și divers material, apoi încearcă definirea religiei și a limitelor obiectului ei de acțiune, pentru ca cea de-a treia parte a cercetării să o consacre integral sublinierii importanței factorilor stilistici în configurarea valorilor religioase; iar în ultima parte gânditorul dovedește că și fenomenul religios, „în aparență atât de straniu și de excepțional, se integrează în ordine umană ca și alte fenomene ale spiritului creator.”³

Lăudând inițiativa filosofului român de a esențializa și a cuprinde într-un cadru teoretic cât mai restrâns – prin încercarea de *definire* – întregul fenomen religios, cercetătorul american Mihael S. Jones subliniază faptul că acesta, acționând cu

perspicacitate, are meritul de a „scoate în evidență elementele care sunt unice pentru o religie, dar și cele comune tuturor religiilor”, apoi, el privește religia în mod obiectiv, ca pe o creație umană, fără ca această categorisire să fie considerată „o degradare” sau „o secularizare” a ei (din moment ce creația umană este socotită o virtute!), integrând-o, în final, efortului general al ființei umane „de a revela ultimul mister al existenței.”⁴

NOTE

1. Aici reproducem „sistemul” alcătuit de filosof în prima etapă, în ordinea cronologică a apariției cărților lui componente, fără a ne referi la *adaosurile* stabilite ulterior, prin Testamentul editorial din 25 august 1959. Configurația finală a sistemului s-a încheiat conform prevederilor stipulate în Testamentul editorial, în care Lucian Blaga afirma: „Dorința mea este ca toate aceste lucrări să apară în patru tomuri împărțite astfel: **Trilogia cunoașterii**: 1. *Despre*

conștiința filosofică (manuscris litografiat), I. *Eonul dogmatic*, II. *Cunoașterea luciferică*, III. *Cenzura transcendentă*, 2. Supliment: *Experimentul și spiritul matematic*; **Trilogia culturii**: I. *Orizont și stil*, II. *Spațiul mirotic*, III. *Geneza metaforei și sensul culturii*; **Trilogia valorilor**: 1. *Știință și creație*, II. *Gândire magică și religie*: 1. *Despre gândirea magică*, 2. *Religie și spirit*, III. *Artă și valoare*; **Trilogia cosmologică**: I. *Diferențialele divine*, II. *Aspecte antropologice* (litografiat), III. *Ființa istorică* (manuscris).” (Vezi Dorli Blaga – *Tatăl meu, Lucian Blaga*, Editura Apostrof, Cluj-Napoca, 2004, p. 46)

2. În continuare ne referim la ediția princeps a volumului *Religie și spirit*, care a fost publicată de filosof la Editura „Dacia Traiană”, din Sibiu, la sfârșitul lunii februarie 1942. Ea a surprins pe mulți intelectuali ai vremii, și în special pe teologi, dacă ținem cont de faptul că în lunile următoare se abat asupra lui atacurile „gândiriștilor” și mai ales cele ale lui Dumitru Stăniloae, acesta editând, în același an, volumul *Poziția Dlui Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie* (Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1942), în care scrie despre

filosoful categoriilor abisale că „procedează cu religia ca unul care sugrumă pe cineva, spunându-i cuvinte de mângâiere” (Din *Op. cit.*, p. 37) Dar cartea mai surprinde prin ceva, aparent insignifiant: prin dedicația simplă și caldă: „Lui Marin Ciortea”, de unde rezultă sentimentul recunoștinței și vocația prieteniei la Lucian Blaga. Cu inginerul electronist Marin Ciortea, atunci director tehnic al Societății „Gaz metan”, din Mediaș, filosoful se cunoștea din liceu, dar s-au reîntâlnit și s-au împrietenit după refugiu universitar la Sibiu. Acesta era un mare iubitor de literatură, de filosofie, de muzică și arte plastice și invita, periodic, la ferma sa de la Copșa Mică, scriitori și artiști, între cei care i-au răspuns invitației fiind, în mai multe rânduri, și Lucian Blaga, alături de: Mihail Sadoveanu, Ionel Pop, Dumitru și Domnița Gherghinescu-Vania, Ion Vlasiu, Al. Ciucurencu, Catul Bogdan, Eugen Gâscă, Tudor Ciortea (compozitor, fratele mai mic al gazdei) ș. a.

3. Lucian Blaga – *Religie și spirit*, Editura „Dacia Traiană”, Sibiu, 1942, p. 9

4. Michael S. Jones – *Metafizica religiei. Lucian Blaga și filosofia contemporană*, ed. cit., pp. 245-246

DEVOȚIUNE ȘI CONTEMPLAȚIE

Iulian BOLDEA

În dinamica imagina- rului lui Zeno Ghițulescu, registrul idealității pare să fie preponderent. Iubitor de ceremonial și cu o știință indiscutabilă a conceptelor lirice, ferindu-se de retorism și de livrescul în exces, poetul își asumă contemplativitatea ca vocație primară a eului, alături de ținuta melancolică a scriiturii, prin care lumea se străvede ca prin striatiile vagi ale unui palimpsest sau ale unei hieroglife pe versantul căreia trăirea adastă – martora declasată a unei lumi în derivă. Multe poeme din recenta carte *Crepusul și iluminări* (Editura Arhipelag XXI, 2016) au, prin titlu, prin scenografia viziunii, dar și prin figurația tematică, alura unui autoportret liric, în care eul își descifrează angoasele și neliniștile, își consemnează căderile și speranțele, voluptățile și „neștiutele căi”: „Tu nu poți fi nicicând departe/ îmi spune șoapta de cleștar/ alfabetul tainicei răpiri/ eflorescența aprilină răsărind/ de dincolo de legi și-opreliști/ îmi spune cerul descântat/ de-o rândunică spintecând tăcerea/ de dincolo de sclipătul din neant// Tu nu poți fi departe/ nicicând ursita oarbă/ vrea să te țină roabă/ printre hieroglife de cenușă și îngheț/ primesc și-atunci pe neștiuta cale/ răvaș din prima zi a lumii/ proaspete arome voluptuoase valuri/ logodindu-ne în veșnicii”.

Există în poemele lui Zeno Ghițulescu și întoarcere spre cotidian, și revelații ale adâncurilor, sau aventuri spre absolut. Acestea din urmă, învăluite în fraze ceremonios-ritualice, într-o gestică hieratică și într-o tonalitate adesea nostalgică, ce plasează pasiunea erotică sub spectrul devoțiunii, o devoțiune ce se derulează în scenografia sumbră a unei lumi dezafectate, cu sensurile întoarse și cu contururile năruite. Un poem de mare impact emoțional este cel intitulat *Șoapta de dincolo*, în care cuvintele-cheie se desprind din halucinantă geografie a unei *no man's land* situate între lumi, între lumea de aici, cu cotidianul ei delabrat și lumea, abia întrezărită, de dincolo: „harta pustiei”, „visterii cerești”, „taina altei lumi”, „adierea cântecului negru”, „vânătul amurg” etc. Aproape toate poemele lui Zeno Ghițulescu au o postură autobiografică sau o turnură confesivă. Poetul se

destăinuie, își dezvăluie ispitirile, râvnele sau peisajele, într-un scenariu liric introspectiv, în care exterioritatea și lăuntru sunt într-o continuă și fertilă comunicare sau întrepătrundere. De aici derivă și tonul sentențios, de aici și detenta etică sau reverberațiile alegorice, ca în poemul *Captiv* – parabolă transparentă a condiției poetului aflat mereu în căutarea unui tărâm lipsit de repere sigure, cu amprentă mitică. Cu desen delicat, aproape hieratic, peisajele sufletești au uneori tectonica unor halucinații, trădând predispoziția dintotdeauna a poetului pentru idealitate, pentru dramele intelectului sau pentru frustrările și mirajele iluziei poetice. De aici derivă, poate, latura consolatoare a poeziei lui Zeno Ghițulescu, apetitul pentru absolut, postura sacrificială pe care și-o arogă, nu fără solemnitate, eul. Toate aceste dominante ale liricii se regăsesc, fără îndoială, și în nervurile limbajului, în sugestia sacralității, în aromele gravității sau în timbrul cu transparențe și iluminări subite ale expresiei („Misterul flăcărilor albe/ miraculoasa siluetă lunecând/ prin apele astrale/ niciun calcul matematic/ nu se potrivea nicio profeție/ doar poate un april desferecând/ interzisele împărății// Taumaturgia înfînirii/ tainicul secret/ eterica zăpadă complice cu păcura din neant/ nebănuții sori interiori vestind/ unicul sabat de totdeauna așteptat.” – *Tentativa*). E limpede că într-o astfel de atmosferă poetică între văzut și nevăzut, între ascuns și epifanie se stabilesc neîncetate legături, filiații și corespondențe fulgurante, iar cuvântul „veșmântat în straiete de mire” se străduiește să exprime „pedeapsa scrisă în tărie” de „pribeagul duh răzbunător”.

Un fel de autoportret regăsim în *Kavafis și Alexandria*, artă poetică în care se dezvăluie crezul liric al lui Zeno Ghițulescu, cu postura poetului orfic, a cărui creație se hrănește din „rădăcini misterioase”, fiind atrasă de „zodii ireale”. Poetul, „bîtrîn și singur”, printre „umbre și tăceri” rătăcește, într-o iluzorie și perpetuă călătorie inițiată, într-un „labirint de ispitiri și voluptăți”. Poemele trecerii, cele care înregistrează cursul anilor și efemeritatea ființei, nu sunt mai puțin emblematic

pentru lirismul lui Zeno Ghițulescu, un lirism în care interogația pe tema condiției umane e transcrisă în tonalități melancolice, printr-o pendulare continuă între voluptățile umbrei și reverberațiile tainice ale „noptilor cerești”. Poemul *Treceri* e cât se poate de ilustrativ în această privință, prin recurența unor imagini ce sugerează întunericul, ascunsul, umbra sau „neguroasele tărâmurii. Strâns legată de această preeminență a umbrei, se dezvăluie din poemele lui Zeno Ghițulescu și o poetică a tainei, amplificată de imaginile risipirii, ale alcătuirilor vagi, nedeterminate, întrupând un orizont amplu, al dezmarginirii și al revelațiilor refuzate.

Demne de interes sunt și parabolele lirice, în care eul își răsfrânge, nu fără emfază, neliniștile, fantezmele și frustrările. Regimul este, și în astfel de poeme, unul al imaginarului nocturn, al bezei, al negurii, în care și sunetele au catifelările șoaptei și amăgirea semitonurilor. Așa este *Enigmaticul străin*, ale cărui halucinante chemări sunt, în fond, îndemnuri la „urcușul cu luceferii sub pleoape. Iluminările lui Zeno Ghițulescu sunt corelative ale zonelor de umbră, de crepuscul, ale reveriilor melancolice pe tema finitudinii, a trecerii. O poezie se intitulează chiar așa. Fantezmele iluminărilor pot fi aflate și în poemul *E timpul*, în care se revelează antinomia între „albul viscol de florar” și „materia bătrână”, într-un timp „neucis de matematici” prin care se poate descifra geometria învăluitoare a „abisului numinos”: „E timpul neucis de matematica absurdă/ fântână fără fund de curcubee/ dezmembrând insidioasa-ntunecare/ ca pe-o stricată jucărie –/ albul viscol de florar/ roată de jăratric și extaz/ iluminează materia bătrână/ imaculat voiaj sărut astral/ peste regatul sceptorului barbar/ miraculos necunoscut/ abisul numinos”. Un poem de amplă deschidere ideatică este și totuși, unde revelațiile căderii, nostalgia și nedumeririle, interogațiile și zădărniciile se regăsesc sub aceeași amprentă a unei scriituri elegice, în care elanul spre necunoscut și reveriile contemplative au forța de a întrupa un scenariu poetic nu lipsit de exaltări sau candori, de irizările confesiunii

Zeno Ghițulescu

Crepusul și iluminări

Arhipelag XXI

sau de mirajul introspecției care absoarbe într-o sintaxă delicată dramele ce vibrează, *evenimente* interioare fragile, în freamătul unei melancolii atotcuprinzătoare.

Erosul este exemplificat și prin câteva portrete de remarcabilă coeziune interioară, în care ritualul ființării e transpus în imagini transparente și delicate, ce îmbină diafanitatea și reveria. Poezie ce adastă între voluptățile amintirii sau ale confesiunii și contemplație, între vocația confesivă și reculul în spațiul himericului („umbra sinelui vărsată/ în trecătoarele oglinzi de ape”), lirica lui Zeno Ghițulescu relevă disponibilitate la noutate și diversificarea mijloacelor și a recuzitei, fluxul și refluxul trăirilor fiind rezumate în versuri ample, frenetice, care, dincolo de unele ocultări ale emfazei, dimensionează o geografie poetică de incontestabilă coerență și pregnanță

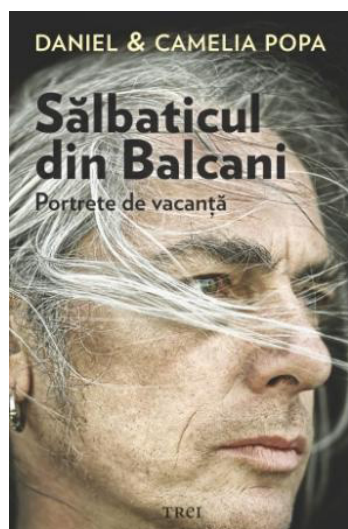
Campioni naționali la dans sportiv

Peste 1.000 de dansatori s-au înscris la Campionatul național de dans sportiv care a avut loc în perioada 5-6 martie la Sala Polivalentă din București, cea mai importantă competiție în dansul sportiv național.

Perechile clasate pe primele două locuri vor reprezenta România la campionatele mondiale și europene.

Dansatorii mureșeni și-au demonstrat din nou valoarea și talentul la categoria Adult Latin.

Pe primul loc au urcat Mirona Gliga – Roman Ficlicli de la Clubul Sportiv „Dansul Viilor” Reghin, iar pe locul al doilea, perechea Cristina Moldovan – Paul Țătar de la Dance Art – Clubul Sportiv Școlar Tîrgu-Mureș.

SĂLBATICUL DIN BALCANI, autori Daniel Popa și Camelia Popa

mea a fost suficient de mare să constat că acest jurnal de călătorii prin Balcani este ca un Album. Da, un album cu portrete-poze, unde pozele nu există. În carte nu găsim nici un desen și nici o fotografie din călătoriile autorilor. Lecturând, am văzut mereu ceea ce autorii au vrut să ne arate, să ne spună, încât, la final, am rămas uimită când am vrut să „revăd” un chip și nu i-am găsit fotografia în volum.

Și, ca o ironie, singura figură este aceea de pe copertă și nu știm cui aparține! Acest lucru înseamnă talent, aflat în cantități apreciabile la cei doi autori. Deși diferiți ca stil, ei se completează reciproc și fiecare povestire scrisă de unul sau de altul se lipește perfect de cea anterioară.

În cele 288 de pagini, am cunoscut persoane, figuri și nu personaje. Am călătorit prin Balcani cu Ivan, rockerul din Viganj, cu Marinka, mama ființelor stinghere, cu profesorul Najden, cu Svetoslav din Balcic, cu Afrim și Vasil din Albania; am fost alături de Damir și Borislav, de Dimitrios antigermanul, de Dragana, de dezrădăcinații sorții, de șoferii Balcanilor, de profesorul de română (ah, ce povestire emoționantă!), de românii plecați din țară prin Balcani, în căutarea unei vieți mai accesibile sau doar în căutarea unor aventuri, soarta făcând să rămână pe acolo! Am fost cu autorii la granițe, am stat cu sufletul la gură sub privirile scrutătoare ale unui vameș, care s-a dovedit a fi mai om decât mulți români, am dansat, am ascultat muzica instrumentelor și muzica valurilor, am înghețat sau m-am bucurat de un soare care ridicase temperatura aerului la +50, pe când în țară erau -20!

Ceea ce caracterizează scrierea celor doi autori este autenticitatea comunicării directe a sentimentelor, indiferent de natura lor: dragoste pentru mare, pentru călătorii, pentru oameni, pentru patrupede sau aversiunea vizibilă, mai ales la Daniel, ajunsă un fel de obsesie, față de tot, sau aproape de tot ce ține sau a ținut de Ceaușescu și de comunism, deși nu-i mulțumit nici de țara lui actuală. Dilemă: România lui Ceaușescu versus România de azi!! Dar tot Daniel este cel ce ne spune despre alții care au fost și ei sub regim comunist și „în numele celor trei Dumnezei (unul ortodox, unul catolic și unul musulman), oamenii din teritoriul ex-iugoslav și-au măcelărit colegii de serviciu,

prieteni și vecinii de bloc”, ceea ce în România cea de ieri și cea de azi nu s-a întâmplat!

Călătorii sunt de mai multe categorii: leneși, iscoditori, melancolici, înfumurați, erudiți etc. Am descoperit în cuplul călător Camelia-Daniel dorința de a ști, de a afla, știința de a iscodi pentru a da mai departe rezultatul „cercețării” lor. Am descoperit și erudiția lor, capacitatea de a face comparații, de a ne instrui pe noi, cititorii, prin divagații, deși, aparent, ei nu și-au propus decât să comunice. Un spirit altruist se pare că a pus stăpânire pe amândoi, făcând din ceea ce au scris un țel, atins după opinia mea, și anume, cunoașterea și îmbogățirea minții.

Portretele de vacanță adunate sub forma unui jurnal de călătorie, un haibun am putea spune, reprezintă o specie a literaturii de mărturisire, negăsită sub această denumire în istoriile literare, dar fiindând în realitatea scrisă, ca proiecție a unei stări, a unui sentiment, a unei bătaii mai puternice de inimă a călătorilor-autori.

Trăiri autentice am întâlnit în fiecare povestire și m-am întrebat dacă cei doi, scriind aceste impresii, făcând portrete, descriind peisaje, oameni, locuri balcanice, nu au încercat cumva să-și regăsească vreun EU părăsit, vreo existență pierdută, vreo trăire autentică? Să fie astfel un modus vivendi = un modus scribendi?

Portretele de vacanță ale celor doi sunt coerente, semnificative, expresive, spontane, bine structurate, lucrate, căci, așa cum spunea Roland Barthes, „jurnalul de călătorie este un Album, care, lucrat la sânge, poate deveni Operă.”

Vă las să descoperiți portretele balcanice ale cuplului-autor, portrete strânse în acest volum, care este citit pe nerăsuflăte, căci cei doi, jurnaliști de presă scrisă, fiecare având în plus calitățile expertului în psihologie (Camelia), sau ale consultantului în comunicare (Daniel), au știut să ni le prezinte ca pe oamenii de lângă noi, învățând cu toți că fericirea poate fi asociată cu chipuri, că „în Balcani, fericirea nu se cumpără, ci doar așteaptă să fie localizată și despachetată. E o fericire șmecheră ... O fericire care te provoacă să te bați pentru ea, într-o rivalitate greu de înțeles, chiar cu omul alături de care mergi s-o cauți. Ca să-ți tragi tu o bucățică mai mare”.

Și totuși, cine e „sălbaticul” de pe copertă?

Patru nominalizări la Gala Premiilor UNITER pentru Teatrul Național Târgu-Mureș

Teatrul Național Târgu-Mureș a primit patru nominalizări la Gala Premiilor UNITER 2016!

Andu Dumitrescu este nominalizat pentru scenografia spectacolului **Visul unei nopți de vară** realizat la Teatrul Național Târgu-Mureș, Compania „Liviu Rebreanu”.

La categoria **Cea mai bună actriță în rol principal** este nominalizată **Erzsébet B. Fülöp** pentru rolul **Mama** din spectacolul **Tihna** la Teatrul Național Târgu-Mureș, Compania „Tompa Miklós”.

De asemenea, **Radu Afrim** este nominalizat pentru regia spectacolului **Tihna** la Teatrul Național Târgu-Mureș, Compania „Tompa Miklós”.

La categoria **Cel mai bun spectacol** a primit o nominalizare spectacolul **Tihna** după Attila Bartis, regia Radu Afrim, realizat la Teatrul Național Târgu-Mureș, Compania „Tompa Miklós”.

Nu în ultimul rând, în cadrul Galei Premiilor UNITER, ajunsă la cea de-a XXIV-a ediție și care va avea loc luni, 9 mai 2016 la Sala Mare a Teatrului „Regina Maria” din Oradea, va primi Premiul de Excelență artistul **Gigi Căciuleanu**, autorul spectacolelor **Carmina Burana** (2012) și **Vivaldi și Anotimpurile** (2015), la Teatrul Național Târgu-Mureș.

Pentru a XXIV-a ediție a Galei Premiilor UNITER, juriul de nominalizări a fost alcătuit din critici de teatru: Claudiu Groza, Doina Papp, Cristina Rusiecki.

Mariana SAVA

Mărturisesc că mi-au plăcut întotdeauna jurnalele de călătorie, descoperind prin ochii altora locuri, oameni, fapte, sau comparând opiniile lor cu ale mele, acolo unde existau locuri, situații văzute și știute și de mine. Mi-a plăcut de fiecare dată să constat că același loc sau același traseu este privit diferit, în funcție de sensibilitatea călătorului, de instruirea lui, de capacitatea de a vedea și de a interpreta, dar mai ales de talentul cu care totul este pus în pagină. Atât timp cât ajungi să vezi cu ochii minții ceea ce vede călătorul-autor înseamnă că țința acestuia a fost atinsă, că a ajuns la inima cititorului.

„Omul care scrie nu e nicio-dată singur”, spunea P. Valery. Și nu e singur pentru că-n momentul creației este împreună cu persoanele pe care le-a cunoscut, transformându-le în personaje, creionându-le, reaprinzând discuții, rememorând locurile unde s-au întâlnit, iar când scriitura ia forma finală, omul-scriitor este însoțit de cititori. Eugen Simion spunea că „un creator își caută singurătatea, cea singurătate bucuroasă de care vorbesc și filosofii”. Eu ignor această singurătate a celor doi autori, Camelia și Daniel Popa. Fie și pentru simplul motiv că ei formează un cuplu! „Mă legăn și eu cu ei în bucurie, tristețe, iubire deznădăjduită și împlinită, moarte și naștere. Acesta este un loc în care singur de ai fi, aievea sau doar în sufletul tău, nu te doare singurătatea. Marea-i în stânga, cântăreții de buzuki sunt în dreapta. Oamenii-s la mijloc.” (Camelia Popa, p. 220).

Revenind la volumul „Sălbaticul din Balcani”, m-a surprins prin titlu și m-a atras chipul viril de pe prima copertă. M-a atras atât de mult, încât nu am mai observat și subtitlul volumului, „Portrete de vacanță”, astfel că surprinderea

Cardiologie

Ramona Mihaela STRETE

Medic de inimi - dorința mea de mic copil.

Într-o zi ai venit la mine rănit cu simptome grave, cerându-mi doar să îți explic femeia. Ar fi fost prea superficial să înțelegi femeia, ea este fericirea ce îmbracă de multe ori forme prozaice și unde mi-ar fi fost prestigiul meseriei de viitor medic, dacă nu ți-aș fi reparat măcar acea frântură în cord deschisă de timp și uitată de trecut?! Ți-am promis că îți voi trata inima, iar tu mi-ai spus că nu mai ai așa ceva. M-ai pus în impas, dar glorios ți-am înmugurit inima, te-am tratat și ți-am spus că noi oamenii avem datoria să fim fericiți, nu dreptul. Atunci mi-ai zâmbit crud. Mi-am dat seama că ești puternic afectat de boală.

Te-am pus sub observație, iar când ți-am dat rețeta ai privit-o terifiat. Doza zilnică era pur teribilism: o pastilă de naivitate, 250 mg de romantism, o capsulă de amor, 200 ml de vise, 9 cm de zâmbet, îmbrățișare - unguentul cu administrare cutanată și 0,5

g de conștiință, orice consumii în rest trebuie să fie mister. Singurul lucru pe care nu l-am prevăzut a fost că pacientul se poate îndrăgosti de medic. Dacă eu așa fi acceptat să degust iubirea alături de tine, acest medic ar fi eșuat, pentru că o astfel de iubire putea să fie doar himerică, născută din frenezie, dar ai rămas și vei fi mereu un prieten special. De curând tu și nu numai, te-ai strecurat în subconștientul meu.

Știi cum s-a întâmplat? Căutam într-o seară pământul ca să mătur praful de stele de pe cer, tainicul astru tutelar mă înspăimântă amarnic în serile de singurătate. Aveam nevoie de acel negru gol și mut, care parcă este mai calm acum cu atâta liniște în jur. Căutam exasperată în cușorul din pod, când am dat de tine, da tu, Amintirea. M-am bucurat să te revăd, te-am poftit la cină. Am discutat, ne-am amuzat de propria-mi singurătate și constrângere: libertatea totală exista doar în cimitir. Cât timp trăiești depinzi de ceva: o speranță,

o dezamăgire, o tristețe... ceva. Totuși și mormintele mor, nu numai cei care au coborât să le umple, poate așa trebuie, altfel mormintele ar cuceri toată lumea. Cu toate acestea trecutul este viu, trăiește prin prezent. M-am simțit jenată lăsându-te să mă vezi ofilită. Venise momentul să pleci, se făcuse prea târziu. Am încercat să te îndes înapoi în cușor, dar nu ai mai încăput. Am vrut să te ascund într-un sertar, dar nu te făceai maleabilă, te împotriveai cu înverșunare. Am încercat să te pliez în spatele tablourilor cu fotografii, să te strecur în albumul foto, îmi amintesc că te-am îndesat chiar și în coșul cu rufe... dar totul era în zadar. Într-un final te-am aruncat pe podeaua din mijlocul sufletului meu. Zăceai întinsă suflând sacadat, iar eu te priveam îngrozită, poate, poate o să te mai întrupezi vreodată. Acum locuința sufletului meu este pustie, locuită numai de amintiri zăcânde, care gem înverșunate și neputincioase, ucigându-mi vise, astăzi utopice.

Ție, care mi-ai împroșcat inima cu noroi, care mi-ai pervertit visele și ți-ai bătut joc de naivitatea mea, îți mulțumesc pentru că mi-ai arătat ce înseamnă viața. Mulțumesc pentru că mi-ai deschis ochii, că mi-ai arătat ce

înseamnă trădare, uitare, că mi-ai arătat ce înseamnă să strângi din dinți și să reprimi cele mai violente sentimente. Tu, care mi-ai călcat inima, sentimentele și încrederea în picioare, ești persoana pe care am iubit-o. Dar nu te îngrijora... pământul este puternic deși toată lumea îl calcă în picioare.

Ne încetoșăm gândirea și căutăm "efecte tari". Facem promisiuni deșarte, mărturisim iubiri neexistente și furăm inimi și trupuri pentru simpla plăcere. Să mai conștientizez astăzi, ar fi un abuz al mentalității. Nu stim unde doarme frica care se naște odată cu dragostea și se repede, mai târziu, să o sfășie. Am făcut multe greșeli, multe necugetate, dar omul cel mai prost este cel ce n-a făcut niciodată o prostie.

Multe persoane au trecut poarta sufletului meu, am dăruit adesea cheia. Îmi amintesc că odată mi-a fost furată și am fost nevoită să îmi schimb iala. Unele persoane au spart chiar și zidul doar pentru a-mi vandaliza primitoarea încăpere launtrică. Dar eu v-am iubit pe toți, v-am introdus în inima mea, fără să îmi fie teamă că aș deforma-o.

Magda HAN

Cântec mut

În poezia asta n-o să spun nimic în poezia asta o să cânt... un cântec ireal venit de nicăieri, un cântec mut pe care-l tot aud în gând și-l cânt cu ochii larg deschiși... nu, nu vă spun nimic acum, lăsați-mă doar să vă cânt!!!

Un fâlfâit de aripi, niște stropi de ploaie, (mărgăritare aruncate-n bălți) și pașii pe nisip... un țipăt lung de pescăruș și-un val nebun în plin avânt iubindu-se cu stânca rece... un apus, și el... cu ochii inundați de-albastru, cu părul încâlcit de briza mării... un surâs, creionul rupt, uitat lângă hârtia albă și cântecul cântat în gând... Tăceți! lăsați cuvintele să tacă-acum, lăsați-mă doar să vă cânt....

eu nu vă spun nimic, eu tac plutește gândul în neant cântând... vă cânt fără să știu de ce și tac cuvintele, scriind un cântec mut.

Cum

Și-acum să punem cărțile pe masă și să vorbim deschis... O fi curaj prostesc...o fi vreo nebulie ne-nțeleasă să aștepți să-ți spună alții CUM să simți și CUM să scrii ce nu se poate scrie când totul e în suflet și în minte, peste tot în tine... și-ți curg cuvintele prin degete așa cum vin, de-a valma și-n cap ai un tumult pe care nu îl poți opri hai spuneți voi cei ce-ascultați acuma cum altfel ai putea să scrii?

Și cum să rabzi tăcerile ce dor când sufletul ți l-ai ascuns acolo în cuvinte și astfel dezgolit te-arăți în fața tuturor silindu-te să le ignori figurile prea plictisite? o fi curaj prostesc? o fi vreo nebulie ne-nțeleasă? hai spuneți voi, aici și-acum, sunteți dispuși să punem cărțile pe masă?

Trenul altcuiva

nu știu cine-o fi scris scenariul ăsta și mai ales nu știu ce caut eu în el... seamănă tot mai mult cu un tren personal ce are destinații imprecise, lăsându-și pasagerii în gări deșefurate, fără peroane și fără săli de așteptare... ei doar coboară cu întrebările cusute-n buze și umbrele lor mai aleargă încă o vreme în urma trenului,

cam până la prima cruce a Sfântului Andrei unde își leapădă toate visele chiar și pe cele încă nenăscute... și totuși cine o fi scris scenariul ăsta? sau care-ar trebui să fie locul meu în el? m-am săturat să tot privesc pe geam cum se-ngustează calea-n urma mea și mi se pare ciudat să văd cum liniile-i paralele parcă se-ntâlnesc undeva, în spatele retinei... e clar că m-am rătăcit în trenul altcuiva, în timpul altor oameni pe care nu-i cunosc... poate că ar trebui să cobor la următoarea gară și să alerg înapoi spre mine...

cam până la prima cruce a Sfântului Andrei....

Flashback

dincolo de zăpezi au înflorit macii roșii încorsetați între fâlcile nesătute ale fiarei ce-nghite toate primăverile strivind cu colții cireșele pârguite. dincolo de orizont verdele a înmugurit în trupul curcubeului înlănțuit pe muntele lui Prometeu de către vulturii ce-i smulg culorile împrăștiindu-le, spre risipire, în cele patru zări...

dincolo de lumină iubirea a fost ademenită în peștera Echidnei și sugrumată cu un sărut...

Adrian RENTEĂ

Înzăpezit în amintiri

Înzăpezit în amintiri
îmi vine în minte
vitraliul cu întortocheate flori de gheață
dincolo de care o haltă fără nume
dormita sub nămeții poleiți de lună

noi doi
lipiți unul de altul
încercam să ghicim semnalul de plecare
și tresăream
amăgiți de viforul zănatic

în jur discuțiile se stingeau rând pe rând
doar ochii picotind mai întrebau
și becurile picoteau și ele
cuprinse parcă de somn
iar noi
rușinați de ochii lor
ne furișam din când în când

preț de un minut
într-un loc ferit de priviri

câte minute de întâzieri aveau și pe atunci
trenurile noastre
și câte le-am furat doar pentru noi.

Trecea luntrașul fluierând

Se apropie luntrașul fluierând
ceva ce-aduce a marș funebru
și n-am un sfanț în buzunar
așa că-l petrec cu privirea de pe mal
eu cel ce petreceam cu toți

vâslind vârtos își vede de-al său drum
iar eu rămân al nimănui
și pentru că nu-mi vine-n minte
nimic de prin cârciumi
ori de pe la nunți
mă pomenesc că îngân și eu
același marș funebru.

Decembrie - ultima instanță

A venit Decembrie peste grădină
un măr putred
cu coaja scofâlcită
atârnă de o creangă
precum un condamnat
în pomul cu un ram
așteptând
ca vântul ori un corb
să ducă la îndeplinire sentința.

Tăceri autumnale

Fantomatice tăceri
se cuibăresc în suflet
cu foșnet de moarte frunze
și croncânit de ciori
vântul scrijelind cu ghearele
șubredele canaturi
se plimbă în voie
prin ferestrele uitate deschise
de ultima chiriașă.

Liniște, se pictează cu roșu!

Emese SZALO

Într-o cameră ticsită, unde fereastra e un alt tablou printre zecile de picturi, își căuta liniștea un suflet de artist. O cameră aparent sărăcăcios mobilată, care totuși are mai mult decât strictul necesar. Saltea, dulăpior și un șevalet. Decor simetric prin dezordinea creată de tablouri neterminate și pânze neviolatate. Vopseluri aranjate într-un haos gândit cu grijă, pensule întărite lipite de podea. Picături de vopsea predominant burgund, ocru și acaju se preling pe aceeași podea, avându-și originea pe perețele invadat de mucegai de-a lungul ramei ferestrei. E cea mai mare capodoperă creată de el, o colaborare cu Natura însăși.

El, artistul, se afla la vârsta la care nu se putea hotărî dacă era un copil captiv într-o lume bătrână sau era vreun înțelept neajuns la vârsta maturității. Părul ușor ciufulit parcă re-crea imaginea unui licean rebel. Cearcănele de sub ochii gri erau semne de oboseală gravă. Oboseală ce s-a acumulat de-a lungul anilor pierduți căutând liniștea. Știa dintotdeauna unde poate să o găsească, însă mereu i-a fost frică de judecata oamenilor. Tainele minții sale strălucite îi înfiorau pe cei slabi de înger. Era neînțeles și condamnat la un trai captiv în labirintul propriului cuget.

Ultimul său tablou, intitulat Autoportret, ilustra un câmp de

maci. Criticii de artă și puținii prieteni pe care îi invită din când în când la vorbă, erau incapabili să observe dincolo de punctele roșii, marcate cu pensula și să înțeleagă esența abstractă a picturii. Era într-adevăr un autoportret și nimic nu putea mai bine înfățișa firea umană decât un câmp cu maci. Artistul era conștient că Natura e cu mult deasupra omenirii, și noi, ființe considerate raționale, jucăm doar un rol mimetic încercând să părem ceea ce nu putem fi. Încercăm să ne croim propriile cărări deși undeva există o carte cu toți pașii pe care îi vom face. Încercăm să fim zei, deși înaintea noastră au fost alții numiți Creatori sau Răpitori. Artistul cunoștea literatura, filosofia, istoria, dar și mitologia. Știa de Zeul Somnului și de Zeul Morții. Știa că erau adesea reprezentați purtând pe cap cununii de flori de mac. În mod evident, știa de faptul că somnul binecuvântat produs de mac poate aluneca cu ușurință către moarte.

Era un artist, dar îi lipseau câteva lucruri esențiale pentru a fi într-adevăr acceptat ca unul. Drama, faima și liniștea. Într-un moment dat de curaj nedobândit până atunci, lângă o vază plină cu maci, și-a găsit liniștea întins pe salteaua veche. Drama și faima vor apărea ca roua de dimineață într-o zi de vară.

Dan CĂCIULĂ

Vei fi a mea

Râuri de lacrimi, care curg
Înspre amurg,
Se pierd în jos pe-obrazul stins
De suflet prins.

Mă simt în stare să îți spun,
Că sunt nebun.
Că tot ce se aprinde-acum
Rămâne scrum.

Acum vreau doar să înțeleg
Ce să aleg
Să uit de tot, să plâng de dor?
Sau ca să mor?

Să las în urmă gând curat?
Dramatizat?
Să mă prefac că sunt iubit,
La infinit?

Nu-mi pasă tu ce înțelegi,
Sau ce alegi.
Căci într-o zi, poate cândva,
Vei fi a mea.

Anotimpuri

O ploaie rece a-ncălzit pământul
Și face albul iernii să dispară,
Din est spre vest ușor bate și vântul,
Purtând cu el miros de primăvară.

Ah! Nu mai plouă, cerul s-a deschis,
Un soare mândru așteaptă să apară,
Cu mii de raze și sclipiri de vis,
Ne-aduce-n suflet zilele de vară.

Natura toată parcă prinde viață,
Se îmbracă-n haină nouă ca o doamnă,
Totul începe-a lua o nouă față,
Ca într-un vis ce s-a născut spre toamnă.

Acum visez cu ochii larg deschiși,
La lumi pierdute ce ușor se sfarmă,
Cărbunii-n sobă sunt aproape stinși,
Și-mi pare rău c-a mai trecut o iarnă.

„AKROASIS”

- ANATOMIA UNUI REALISM SUPRAREAL -

Oliv MIRCEA, critic de artă

Fiecare expoziție nu este altceva decât învățarea de a vedea în spatele fațadei, de a prinde lucrul din rădăcină. După cum observă cu inteligență Paul Klee arta te îndeamnă să cunoști ce curge dedesubt, să îți dai seama de **preistoria vizibilă a lumii**, să înțelegi că nimic nu poate fi gândit fără a asuma **centralitatea cuvântului** și construcția bazată pe discurs. Oamenii își transmit de la o generație la alta - pe un pat de cuvinte - tot ceea ce trăind ca sentiment, gând și experiență de viață poate fi transformat în spirit obiectiv și trecut în cuvinte. Toate tiparele sensibilității sufletului, toate felurile omeniești de a surîde și de a se bucura, de a urî și de a admira, de-a iubi, de-a fi sublimi, compasivi sau de-a fi triști sau abjecți, deci toate felurile omeniești de a gândi bine se creează în atelierul de a îmbina și de a ascunde cuvinte care sunt la îndemâna celor care fac să rămână textele inspirate ale lumii. **AKROASIS** împiedică orice sminteală, de azi și de altădată, de care ar putea fi cuprinsă omenirea pentru a se desprinde de sursele profunde de a fi. Alunecarea în post-cultură, clamată astăzi, sau, dimpotrivă, în sub-cultura care își găsește formele **retragerii din cuvinte**, pândesc lumea de azi care în felul acesta își pierde justificarea și pare a se rușina de tot ceea ce a făcut în beneficiul speciei umane.

Doina Mihăilescu nu înconjoară cu tăcere locurile de naștere ale excelenței și ale extraordinarului, ea se deschide către toate zările lumii, căutând sensuri ascunse, uneori pierdute sau uitate. Ea sapă în adâncime, dezgolește și prețuiește formalul fără a prelua totul de-a gata. Pentru ea pictura devine astfel, tot după o afirmație a lui Paul Klee, **exactitate înaripată de intuiție**.

În contextul acesta, **AKROASIS** este ficțiunea poetică născută din dorința de a situa **fiindul luminos** al lucrurilor și al realităților vizibile, evidente epifanic în raport cu clarul auroral, cu deschiderea luminoasă, diurnă, care face ca **marea narațiune** a lumii să rămână încă posibilă împreună cu lumina care, și ea, este inteligibilă și, în acest fel, lumea mai poate fi văzută și cunoscută așa cum este. **Diafanul** leagă între ele realitățile și le „deschide” lumii făcându-le accesibile omului. Lumea și omul care o privește în

toate ascunzișurile ei sunt date unul celuilalt: unul prin celălalt sau una pentru celălalt.

AKROASIS se străduie să dezvăluie și să lumineze fiindul fără ființă proprie al luminii dincolo de vâlul sau de umbra în care ar putea fi cuprins. Artista pune în valoare abisalitatea radicală a materiei cu toată opacitatea sa nocturnă și haotică în care este aruncată corporalitatea „pământului”, universul terestru în general, în raport cu „luminosul” și „transcendentul” inteligibil al vizibilității luminoase și sensibile. **AKROASIS** vrea să surprindă tocmai această **mediere imediată** și acest transfer „transparent” între sensibil și transcendent ca bază a mijlocirii epifanice pe care se bazează o noetică fondată pe o cunoaștere mereu proaspătă a obiectului, asigurată de o contemplare prin iluminare a manifestărilor inteligibile, ca „prototipuri” care sunt de identificat în fiecare imagine iconică.

Artista de astăzi ia în calcul și felurile rătăcirii nocturne ale imaginii în căutarea drumului infinit al luminii. Forme diafane - înrudite cu divinul - și manifestările inteligibile - asemenea îngerilor - sunt prezente în expunerea pe care tocmai o însoțim cu comentariul nostru. O excepțională metaforă a vâlului sau a umbrei, a urmei sau a vestigiului. E prezentă în lucrare și non-vizibilitatea haotică, dar și materia care primește și ascunde în același timp vizibilul. Materia și vizibilul au acum o legătură de ordinul unei încătușări, dar și una de ordinul glorioaselor eliberări. Opacitatea materiei face, fără îndoială, vizibilă lumea existentului, o face lizibilă, în timp ce lucrarea conține în sine și „natura luminoasă”, „vâlul de imagine” care cerne potopul luminos pe care îl face vizibil ochiului cunoașterii. Opacitatea necesară în pictură și în desen a culorilor și a liniilor rămâne opera unei lumini care dezvăluie culorile și conturile liniare ca forme ale vizibilității sensibile a obiectelor. Așadar, din vizibilitatea immanentă a lumii nu se poate ieși decât „în sus” adică spre o transcendență ascunsă în lumină, lumină pe de altă parte unită cu aerul și cu orizontul ceresc, precum și cu strălucirea „misterioasă” incorporată în „străfulgerările” unor teme închipiri terestre. Mișcarea

pictorului adevărat e făcută după principiul expus concludent de Simone Weil: **“Cine se va coborî pe sine va fi înălțat”**. Prin urmare, trebuie observat că **mișcarea ascendentă din noi e zadarnică dacă nu provine dintr-o mișcare descendentă**.

Poetica vizuală a **Doinei Mihăilescu** e edificată parcă, potrivit lui Monnerot, un anti-modern eficient, **“pe sentimental de a spune DA, înălțat pe culmile unei clipe străbătute de fiori și de bătaie de aripi”**. Iată-ne astfel față în față cu un artist care ne propune o eternitate dinamică și generativă în care timpul viitor este o expresie idiomatică a mesianicului. Dincolo de felurile gramatici ale nihilismului artista noastră își extrage expresia din felurile dezbateri cristologice. Evenimentul fundamental al istoriei noastre mentale consemnează postulatul **kenosis-ului** lui Dumnezeu realizat în perspective lui Isus și disponibilității eterne a Mântuitorului în pâinea și vinul euharistiei care condiționează nu numai dezvoltarea artei picturale a autoarei, dar, totodată, la un nivel mult mai profund și pe aceea a modului în care înțelegem și receptăm **adevărul antitetic al artei**. Gramatologiile și fenomenologiile creației estetice și ale expresiei sugestive ale **eonului** în care trăim sunt emancipate, în cazul Doinei Mihăilescu, de idiomul scholastic de a cărui captivitate s-au eliberat. În nici un moment autoarea nu suspendă sensul, nu practică contrasemanticele deconstrucționistului ori mișcările teologiei negative, nu se complăce într-o poetică a absenței ori dimpotrivă a imanenței pure, păstrându-se printr-o personală experiență a sensului și a formei în **aura teofanicului**. Fără a “dubla” substanța naturală și frumusețea lumii acesteia, introducând cu discreție iluzia în locul unei viziuni exacte, pictura Doinei Mihăilescu, figurativă și servind receptării abundenței figurative a lumii naturale, dar, în același timp, non-figurativă și abstractă este o **immografie a mulțumirii** din care ar putea rezulta că cealaltă lume există deja în lumea noastră. Ai sentimentul că artistul, dacă ar putea, i-ar dedica întreaga lui lucrare, asemeni lui Witgenstein, lui Dumnezeu.

Fără a fi în nici un fel un “logician al intuitivului” artistul ne prilejuiește în expoziția **AKROASIS** o întâlnire cu **cadru fictiv - factual al sinelui său creativ**. În acest teatru de umbre al întâlnirilor, regula fundamentală este dictată de o gramatică a eroticului, a modelării intelectului și sufletului într-o formă a iubirii, a Logosului în brațele iubirii. În cazul Doinei Mihăilescu, artistul este “vorbit”

de limbajul sigur și inefabil al desenului. **Desenul este mediul în care se regăsește artista**. În acest mediu ea își regăsește natura ei osmotică. Dicteul supranatural care definește în ale sale **“Desene cu ochii închiși”** prezența unei autorități revelate nu face altceva decât să fie expresia codificării propriiei ei receptivități artistice și formale.

“Bunul și Dreptul Iov”, “Stiliții”, “Maria Egipteanca”, “Profeții”, “Scrierea cu Degetul în Praf Dimpună cu Ștergerea celor Scrise” oferă verticalitatea sensului prin cuprinderea tăcerii în limbajul formal, o energie suprafirească și un impuls special. Tehnicile polisemice ale autoarei stratificate constant generează o claritate enigmatică. Din “dramatizările” multiple ale sensului multiplu evoluează instrumentele alegoriei și ale tropilor comparației și analogiilor.

„Iov” e mai puțin o figură istorică și mai degrabă o figură a lui Isus. Doina Mihăilescu meditează profund la acest subiect fără a-l depoetiza. Iov nu e anemiat de scepticism. Pecetea pe care autoarea o așează asupra personajelor cărora le circumscrie aura este „melancolia haotică” cea melancolie pe care misticii o transformă în instrument de cunoaștere adâncind lucruri care nu ar trebui adâncite. Pentru Iov, Conștiința înseamnă povară, pentru că pentru el orice glorie este funebră. **“Cartea lui Iov”** de la un capăt la celălalt este pură minune de adevăr și de autenticitate. În ceea ce privește nenorocirea, tot ceea ce se îndepărtează de acest model e rodul îndepărtării lui Dumnezeu. Nenorocirea face ca Dumnezeu să devină absent pentru o vreme, mai absent decât un mort, mai absent decât lumina dintr-o temniță profund întunecată. Cât durează această absență nu mai e nimic de iubit. Acolo, în acel întuneric trebuie ca Sufletul să continue să iubească în gol. Dacă Iov își strigă nevinovăția atât de disperat este pentru că nici el nu ajunge să creadă pe deplin în ea, deoarece ea a devenit pentru el o amintire abstractă, moartă. El are nevoie de o iubire supranaturală pe care nu e sigur că o are. Când Iov învață să asculte și să audă tăcerea, pe Dumnezeu îl percepe, îl simte cu o sporită limpezime, pentru că prin providența sa Dumnezeu a voit ca necesitatea să fie și să devină un mecanism orb. Iov, ca și martirii dați pradă fiarelor, intrând în arenă cântând, trebuie să știe că sunt cu Isus.

Iov, Martirii, Stîlpmnicii, Maria Egipteanca îl asumă ca model pe Isus, pe cel Isus care ne propune drept model docilitatea materiei sfătuindu-ne să privim **crinii** câmpului care nici **nu se**

(Continuarea în pagina 11)

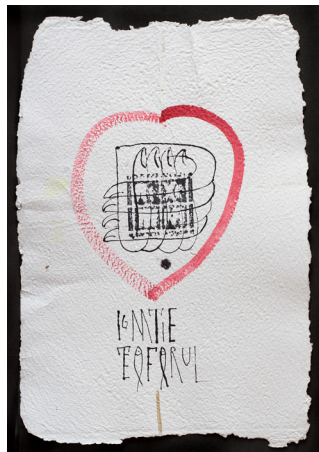
(Urmare din pagina 10)

ostenesc, nici nu torc (Mt.6,28). Materia, vrea parcă să ne spună artista, nu e frumoasă atunci când se supune omului, ci doar atunci când se supune lui Dumnezeu. Pentru Iov și pentru ceilalți amintiți mai sus cunoașterea nenorocirii este un lucru cu mult mai miraculos decât mersul pe ape. Mirarea trece prin nenorocire și prefigurează sfințenia. Inima celui Sfânt, spun Stîlpnicii, trebuie să fie ca o „cenușă stinsă” iar trupul său trebuie să fie ca un „lemn uscat”. Timp de mai mult de douăsprezece secole, sfinții deșertului mărturisesc prin însăși viața lor. Ei își supun simțurile și pasiunile, supunându-se poate celei mai tulburătoare experiențe interioare, de adevărați atleți ai sufletului, cunoscută de mii de ani. Ei au nostalgia deșertului și de aceea pentru ei orizontul limitat devine o condiție a faptei mai mult decât una a aventurii. Pentru „Stîlpnici” nu există negație pentru că negația este, în sufletul lor, o afirmație răsturnată. Acești artiști ai durerii, care își petreceau viața meditănd la nenorocirile și la suferința lui Isus, practicau un adevărat „**imanentism transcendent**”. În același timp grațios și profund, poetic și elaborat, expoziția te poate face fericit.

„**Maria Egipteanca**”, ființă

a văzduhului mai mult decât o făptură a pământului, este cea care convertește „nebulia dragostei” în care arde un foc devorator în „miracolul straniu” al ascezei care dovedește că știința necunoscută de care dă dovadă misticul traduce de fapt rațiunile adânci și secrete ale inimii.

Prin substanțierea misterului suprem al “prezenței” divine în

creația plastic-vizuală, privitorul este invitat să dea un sens senzorialului, să își aproprieze **imaginea textului acroamatic**, ascuns și evident totodată, concret și discret în aceeași măsură. **INGENIUM**-ul Doinei Mihăilescu,

ICONOSFERA pe care artista o slujește, ne dezvăluie forme imaginate și mimetice care dau semnificație materiei și care sunt conștiente de capacitatea desenului și a picturii de a avansa simboluri sau de a face din ficțiune o **figura veritas**, o metaforă a adevărului.

Această semiotică a simbolului pe care o practică Doina Mihăilescu este, potrivit expresiei grăitoare a lui Jacques Maritain, un **realism suprareal**.

Această materialitate formală a imaterialului (ilustrată în alt plan de azimă și de vin) înzestrea elementele reprezentării estetico-picturale cu funcția lor de adevăr.

În expoziția pe care o înfățișăm astăzi pe simeză, după aproape un deceniu de muncă în atelierul de

creație și după patru decenii de la “ivirea” în orizontul de așteptare al temei cercetate, **AKROASIS** celebrează, iată, întâlnirea dintre prezentiment și obiect, dintre realitate și supra-realitatea, prin care, fără a se declara străină de doctrina **transmutării sacramentale**, artista ne propune, celor care avem puterea de a ne bucura și de a ne înălța la formidabila altitudine a sensului, **imagini iconice, adică ficțiuni adevărate**

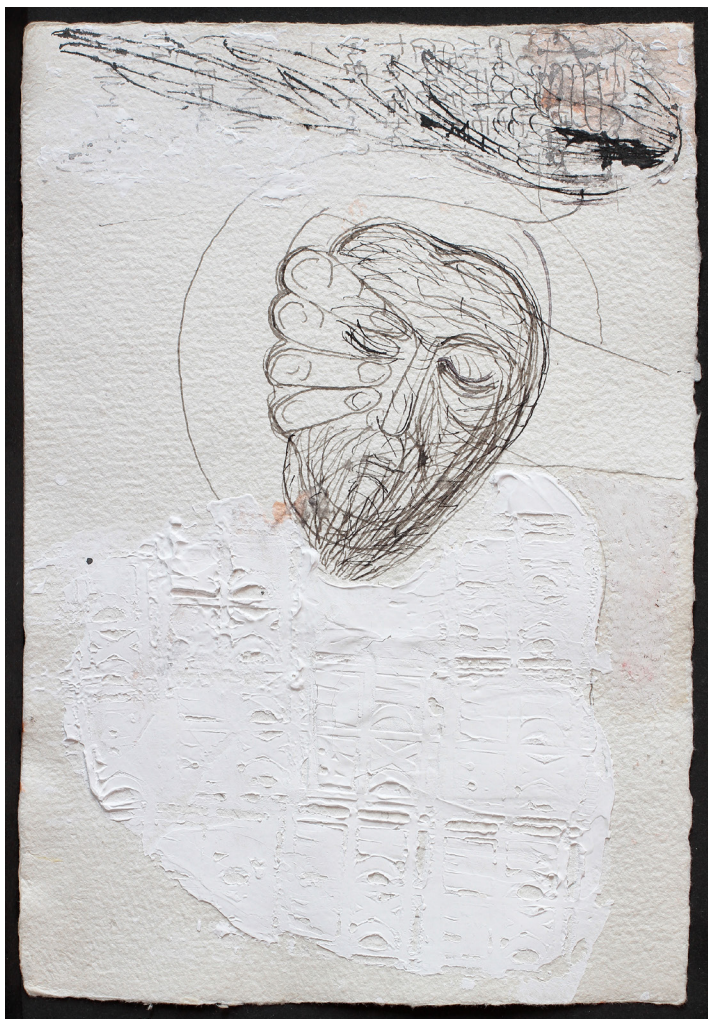
DESPRE DOINA MIHĂILESCU

PICTOR ȘI RESTAURATOR, MEMBRĂ A UAP DIN ROMÂNIA, PROFESOR LA FACULTATEA DE ARTE ȘI DESIGN, CATEDRA DE PICTURĂ/RESTAURARE DIN TIMIȘOARA.

NENUMĂRATE EXPOZIȚII PERSONALE ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE: PLOIEȘTI, CLUJ, BISTRITĂ, BUCUREȘTI, BACĂU, TIMIȘOARA, LUGOJ ȘI UNGARIA, GERMANIA, AUSTRIA, SPANIA, ITALIA. PARTICIPĂRI NUMEROASE LA EXPOZIȚII DE GRUP ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE.

TOATE DETALIILE LE PUTEȚI AFLA DE PE PLANTUL CE SE GĂSEȘTE LA GALERIA DE ARTĂ A FILIALEI UAPR TÂRGU-MUREȘ.

NOTA: EXPOZIȚIA SE POATE VIZITA DIN 16 MARTIE PÂNĂ ÎN 6 APRILIE, ZILNIC (EXCEPTÂND ZIUA DE LUNI) ÎNTRE ORELE 10-16, SÂMBĂTĂ ȘI DUMINICĂ PÂNĂ LA ORA 13.

Literatură și cafea la cenaclul LitArt

Adrian RENTEA

Marti, 23.02.2016, la Atelierul de Cafea din centrul municipiului Târgu-Mureș a avut loc cea de-a doua reuniune a iubitorilor cărților scrise, în cadrul Atelierului de literatură LitArt. Și, dacă prima ediție se poate spune că a fost o plăcută surpriză, cea de-a doua a fost un real succes. Pe de o parte datorită publicului care nu doar că a fost la fel de numeros ca la ediția trecută, dar s-a și implicat activ în discuțiile atelierului; pe de altă parte și datorită membrilor cenaclului care au avut curajul să-și expună textele dezbaterii publice, conștienți fiind că cele două voci critice asigurate pentru această ediție de Constantin Nicușan și Călin Crăciun nu le vor aduce doar laude.

Emeșe, elevă a liceului pedagogic „Mihai Eminescu”, a cărei povestire intitulată *Liniște, se pictează în roșu*. Dacă în cazul lui Rudi Moca vocea critică a remarcat, pe lângă șarmul actoricesc și scriitura ancorată în viața cotidiană, în cazul povestirii lui Emese Szalo, criticile au fost pe măsura abundenței de epitețe și figuri de stil, textul fiind taxat mai degrabă ca unul școlăresc, decât unul cu valențe literare, autoarea fiind îndemnată pe de o parte la lectură, iar pe de altă parte la căutarea unui stil propriu.

Revenind la poezie, următorul care a luat cuvântul a fost un tânăr poet aflat la începuturile scriiturii – Dan Căciulă. Cele două poeme ale lui: „*Anotimpuri*” și

bat stilul. Și-au permis să nu fie de acord cu cei doi critici Ramona Strete, Rudi Moca și Ioan Astăluș care, din postura consumatorului de poezie, a concluzionat în stilul caracteristic: „domnule Căciulă, jos pălăria!”

Seara a continuat cu lectura Ramonei Strete, studentă la medicina, al cărei text intitulat „*Cardiologie*” a stârnit interes, fiind apreciată transgresia planurilor real-fantezie, singurul reproș fiind legat de finalul povestirii.

După Ramona Strete a venit rândul subsemnatului, Adrian Rentea, să-mi prezint creațiile. Cele patru poeme citite (*Trecea luntrașul fluierând; Tăceri; Înzăpezit în amintiri; Decembrie, ultima instanță*) au avut parte atât de reacții pozitive cât și negative, fiindu-mi reproșat prozismul limbajului.

Ultima la cuvânt – asta pentru că nu a dorit să fie prima – a fost poeta Magda Han (Mădălina Porime) care literalmente a pus cireașa pe tort, poeziile ei (*Trenul altcuiva; Cântec mut; Flashback; Cum*) bucurându-se de aprecierea criticilor și stârnind ropote de aplauze din partea publicului. De departe s-a evidențiat poemul intitulat „Cum” care, dintr-o pură coincidență, după cum ne-a mărturisit autoarea, a reflectat fidel ceea ce s-a întâmplat în cea seară la Atelierul de Cafea.

Următoarea ediție a Atelierului de literatură LitArt va avea loc în data de 29.03.2016, cu începere de la ora. 18.00, tot la Atelierul de Cafea din Târgu-Mureș. Cu acest prilej vor citi din creațiile lor autorii **Dan Fărcaș; Marius Ciobăcă; Nelu Mărginean; Petru Istrate și Dan Căciulă precum și Vasile Ciia Dătașan** care nu a mai ajuns la ediția precedentă.

Vă așteptăm cu drag la o cafea și o ceașcă de literatură!

„*Poate vei fi a mea*” au iscat o vie dezbateră în care s-a folosit din plin dreptul la replică atât din partea criticilor cât și din cea a publicului. Poeziile lui Dan Căciulă pot fi caracterizate printr-o afinitate cu scriitura unor poeți din epoci apuse, fapt reproșat de cei doi critici, care însă au recunoscut că imaginarul și joaca cu cuvintele funcționează, deci nu trebuie abandonată poezia ci doar schim-

Un mare merit în încălzirea publicului a avut-o scriitorul și actorul Rudi Moca, cel care a luat primul cuvântul după introducerea făcută de amfitrionul serii, redactorul revistei LitArt și inițiatorul acestui proiect, jurnalistul și scriitorul Adrian Giurgea. Revenind la Rudi Moca, acesta a recitat cu fervoarea-i binecunoscută trei dintre poeziile sale, încheind, în picioare, cu poemul „*Onoare prostului*”, moment în care a cerut ajutorul publicului pentru un mic joc de rime, cei prezenți prinzându-se rapid în joc.

S-a trecut apoi la proză prin vocea tinerei domnișoare, Szalo

Foto: Laura Praja

LitArt

Publicație lunară de cultură.
Apare la Târgu-Mureș
sub egida onorifică a filialei
locale a Uniunii Scriitorilor
din România.

ISSN: 2067 - 5240

EDITOR:
PFA GIURGEA ADRIAN ARMAND
Editura LitArt

Parteneri editoriali:

**Societatea Scriitorilor,
Editorilor și Tipografilor
Mureșeni**

și
Editura Ardealul

Colegiul onorific:

**Cornel MORARU
Al. CISTELECAN
Iulian BOLDEA
Eugeniu NISTOR
Zeno GHIȚULESCU**

Redactor-șef:

Adrian A. GIURGEA

Redactori-colaboratori:

**Mana BUCUR
Cora FODOR
Dumitru-Mircea BUDA
Călin CRĂCIUN
Mediana STAN
Mihai SUCIU
Laurențiu BLAGA
Cornelia TOȘA
Rudy MOCA
Ioan GĂBUDEAN
Nelu MĂRGINEAN**

Adresa de corespondență:
Târgu-Mureș
str. George Enescu nr. 2.
E-mail: redactia@litart.ro

Conținutul editorial
al revistei poate fi găsit
și pe internet
la adresa www.litart.ro

Autorii își asumă exclusiv
responsabilitatea pentru origi-
nalitatea articolelor, dar și pentru
opiniile exprimate.

Proiect editorial susținut de

Mulțumim!